

شرح روان قانون اساسی

جمہوری اسلامی ایران

ویژہ داوطلبان کانون وکلا ہمراہ با تست
تألیفی و ادوار گذشتہ با پاسخنامہ تشریحی

www.ketab.ir

مؤلف: فرید حسینی

شرح روان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

مشرطنامه: حسینی، فرید، ۱۳۷۲- عنوان قراردادی: ایران، قانون اساسی (جمهوری اسلامی)

(Iran, Qanun assasi (Jomhuri Eslami)

عنوان و نام پدیدآور: شرح روان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ویژه دولطلبان کانون وکلا...
مؤلف امیر بیگی.

مشخصات نشر: تهران: اندیشه بیگی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۵۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۳۰۱-۲۰۵

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ایران - قانون اساسی (جمهوری اسلامی) - راهنمای آموزشی

Constitutions - Iran (Islamic Republic) - Study and teaching

ایران - قانون اساسی (جمهوری اسلامی) - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)

(Constitutions - Iran (Islamic Republic) - Examinations, Questions, etc. (Higher

رده بندی کنگره: ۸۷۸/۴۶۴۰۱

رده بندی دیویی: ۳۴۱/۵۵۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۰۴۴۰۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

مؤلف: فرید حسینی | ناشر: اندیشه بیگی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۳۰۱-۲۰۵ | شمارگان: ۵۰۰ نسخه | قیمت: ۹۵,۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰ | گرافیک: علیرضا زمانی

تهران- میدان انقلاب، جنوب شرقی پلاک ۲۴

۰۹۳۵۹۳۹۶۲۲۲-۶۶۴۸۵۶۱۰-۶۶۴۰۴۰۲۳

www.vakilaalraaya.com

[instagram.com/andishebeigi](https://www.instagram.com/andishebeigi)

کلیه حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر اندیشه بیگی محفوظ است. تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه از جمله: فتوکی الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون مجوز کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است. این اثر تحت حمایت قانون «حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

بنام خداوند جان و خرد

کز این برتر اندیشه برنگذرد

شکر و سپاس بیکران خداوند مئان را که پس از تلاش‌های متمادی و تدریس، توفیق نگارش این کتاب را که قسمتی از (طرح جامع حقوق اساسی) است، نصیبم فرمود تا، در کوتاه‌گذر زندگی، بدین وسیله، سهمی هرچند ناچیز از دین فرهنگی - آموزشی خویش را ادا نموده باشم.

در این کتاب سعی شده تمامی نکات مهم و آزمونی ویژه آزمون وکالت (کانون وکلای دادگستری / مرکز وکلای قوه قضائیه) مورد اشاره قرار بگیرد، و با توجه با حجم کم کتاب در نوع خود یکی از بهترین منابع برای آزمون‌های حقوقی می باشد.

با سپاس از دو وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی برسیم...

موهایشان سپید شد تا ما رو سفید شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشن‌گرا همان باشند...

مادر عزیزم - پدر عزیزم

فهرست

۱۶	فصل اول - اصول کلی
۲۰	فصل دوم - زبان، خط، تاریخ و پرچم رسمی کشور
۲۱	فصل سوم - حقوق ملت
۲۴	فصل چهارم - اقتصاد و امور مالی
۲۸	فصل پنجم - حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن
۲۹	فصل ششم - قوه مقننه
۳۸	فصل هفتم - شوراها
۳۹	فصل هشتم - رهبر یا شورای رهبری
۴۳	فصل نهم - قوه مجریه
۵۲	فصل دهم - سیاست خارجی
۵۳	فصل یازدهم - قوه قضاییه
۵۸	فصل دوازدهم - صدا و سیما
۵۸	فصل سیزدهم - شورای عالی امنیت ملی
۵۹	فصل چهاردهم - بازنگری در قانون اساسی
۶۱	فصل دوم: مشخصات جمهوری اسلامی ایران
۶۳	فصل سوم: حقوق ملت
۷۲	فصل چهارم: اقتصاد
۷۹	فصل پنجم: حق حاکمیت ملت
۸۳	فصل ششم: قوه مقننه
۹۶	فصل هفتم: شورای نگهبان
۱۰۰	فصل هشتم: رهبری

فهرست

فصل نهم: قوه مجریه	۱۰۸
فصل دهم: سیاست خارجی	۱۱۸
فصل یازدهم: قوه قضائیه	۱۲۰
فصل دوازدهم: نهادهای اساسی خاص	۱۲۷
سؤالات چهارگزینه‌ای آزمون سراسری ۹۱	۱۴۱
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای آزمون سراسری ۹۱	۱۴۴
سؤالات چهارگزینه‌ای آزمون سراسری ۹۲	۱۴۶
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای سراسری ۹۲	۱۴۹
سؤالات چهارگزینه‌ای سراسری ۹۳	۱۵۱
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای سراسری ۹۳	۱۵۳
سؤالات چهارگزینه‌ای سراسری ۹۴	۱۵۶
پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای سراسری ۹۴	۱۵۹
سؤالات کنکور سراسری سال ۹۵	۱۶۱
پاسخ سؤالات کنکور سراسری ۹۵	۱۶۴
سؤالات کنکور سراسری سال ۹۶	۱۶۶
پاسخ سؤالات کنکور سراسری سال ۹۶	۱۶۸
سؤالات کنکور سراسری سال ۹۷	۱۶۹
پاسخ سؤالات کنکور سراسری سال ۹۷	۱۷۱
سؤالات کنکور سراسری سال ۹۸	۱۷۴
پاسخ سؤالات کنکور سراسری سال ۹۸	۱۷۶

■ مقدمه

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبین نهادهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه ایران بر اساس اصول و ضوابط اسلامی است که انعکاس خواست قلبی امت اسلامی می باشد. ماهیت انقلاب عظیم اسلامی ایران و روند مبارزه مردم مسلمان از ابتدا تا پیروزی که در شعارهای قاطع و کوبنده همه قشرهای مردم تبلور می یافت این خواست اساسی را مشخص کرده و اکنون در طلایه این پیروزی بزرگ ملت ما با تمام وجود نیل به آن را می طلبد.

ویژگی بنیادی این انقلاب نسبت به دیگر نهضت های ایران در سده اخیر مکتبی و اسلامی بودن آن است، ملت مسلمان ایران پس از گذر از نهضت ضد استبدادی مشروطه و نهضت ضد استعماری ملی شدن نفت به این تجربه گرانبار دست یافت که علت اساسی و مشخص عدم موفقیت این نهضت ها مکتبی نبودن مبارزات بوده است. گرچه در نهضت های اخیر خط فکری اسلامی و رهبری روحانیت مبارز سهم اصلی و اساسی را بر عهده داشت، ولی به دلیل دور شدن این مبارزات از مواضع اصیل اسلامی، جنبش ها به سرعت به رکورد کشانده شد. از اینجا وجدان بیدار ملت به رهبری مرجع عالیقدر تقلید حضرت آیت الله العظمی امام خمینی ضرورت پیگیری خط نهضت اصیل مکتبی و اسلامی را دریافت و این بار روحانیت مبارز کشور که همواره در صف مقدم نهضت های مردمی بوده و نویسندگان و روشنفکران متعهد بار رهبری ایشان تحرک نوینی یافت. (آغاز نهضت اخیر ملت ایران در سال هزار و سیصد و هشتاد و دو هجری قمری برابر با هزار و سیصد و چهل و یک هجری شمسی می باشد).

■ طلایه نهضت

اعتراض در هم کوبنده امام خمینی به توطئه آمریکایی «انقلاب سفید» که گامی در جهت تثبیت پایه های حکومت استبداد و تحکیم وابستگی سیاسی، فرهنگی و اقتصادی ایران به امپریالیزم جهانی بود عامل حرکت یکپارچه ملت گشت و متعاقب آن انقلاب عظیم و خونبار امت اسلامی در خرداد ماه ۴۲ که در حقیقت نقطه آغاز شکوفایی این قیام شکوهمند و گسترده بود مرکزیت امام را به عنوان رهبری اسلامی تثبیت و مستحکم نمود و علیرغم تبعید ایشان از ایران در پی اعتراض به قانون ننگین کاپیتولاسیون (مصونیت مستشاران آمریکایی) پیوند مستحکم امت با امام همچنان استمرار یافت و ملت مسلمان و به ویژه روشنفکران متعهد و روحانیت مبارز راه خود را در میان تبعید و زندان، شکنجه و اعدام ادامه دادند.

در این میان قشر آگاه و مسئول جامعه در سنگر مسجد، حوزه های علمیه و دانشگاه به روشنگری

و با الهام از مکتب انقلابی و پربار اسلام تلاش پی‌گیر و ثمر بخشی را در بالا بردن سطح آگاهی و هوشیاری مبارزاتی و مکتبی ملت مسلمان آغاز کرد. رژیم استبداد که سرکوبی نهضت اسلامی را با حمله دژخیمانه به فیضیه و دانشگاه و همه کانون‌های پرخروش انقلاب آغاز نموده بود به مذبوحانه ترین اقدامات ددمنشانه جهت رهایی از خشم انقلابی مردم دست زد و در این میان جوخه‌های اعدام، شکنجه‌های قرون وسطایی و زندان‌های درازمدت، بهایی بود که ملت مسلمان ما به نشانه عزم راسخ خود به ادامه مبارزه می‌پرداخت. خون صدها زن و مرد جوان و باایمان که سحرگهان در میدان‌های تیر فریاد «الله اکبر» سر می‌دادند یا در میان کوچه و بازار هدف گلوله‌های دشمن قرار می‌گرفتند انقلاب اسلامی را تداوم بخشید، بیانی‌ها و پیام‌های پی‌درپی امام به مناسبت‌های مختلف، آگاهی و عزم امت اسلامی را عمق و گسترش هر چه فزون‌تر داد.

■ حکومت اسلامی

طرح حکومت اسلامی بر پایه ولایت فقیه که در اوج خفقان و اختناق رژیم استبدادی از سوی امام خمینی ارائه شد انگیزه مشخص و منسجم نوینی را در مردم مسلمان ایجاد نمود و راه اصیل مبارزه مکتبی اسلام را گشود که تلاش مبارزان مسلمان و متعهد را در داخل و خارج کشور فشرده‌تر ساخت.

در چنین خطی نهضت ادامه یافت تا سرانجام تاریخی‌ها و شدت خشم مردم بر اثر فشار و اختناق روزافزون در داخل و افشارگری و انعکاس مبارزه به وسیله روحانیت و دانشجویان مبارز در سطح جهانی، بنیان‌های حاکمیت رژیم را به شدت متزلزل کرد. و به ناچار رژیم و اربابانش مجبور به کاستن از فشار و اختناق و به اصطلاح باز کردن فضای سیاسی کشور شدند تا به گمان خویش دریچه اطمینانی به منظور پیشگیری از سقوط حتمی خود بگشایند. اما ملت برآشفته و آگاه و مصمم به رهبری قاطع و خلل‌ناپذیر امام، قیام بیروزمند و یکپارچه خود را به طرز گسترده و سراسری آغاز نمود.

■ خشم ملت

انتشار نامه توهین آمیز به ساخت مقدس روحانیت و به ویژه امام خمینی در ۱۷ دی ۱۳۵۶ از طرف رژیم حاکم این حرکت را سریع‌تر نمود و باعث انفجار خشم مردم در سراسر کشور شد و رژیم برای مهار کردن آتشفشان خشم مردم کوشید این قیام معترضان را با به خاک و خون کشیدن خاموش کند اما این خود خون بیشتری در رگ‌های انقلاب جاری ساخت و طپش‌های پی‌درپی انقلاب در

هفتم‌ها و چهلم‌های یاد بود شهدای انقلاب، حیات و گرمی و جوشش یکپارچه و هر چه فزون‌تری به این نهضت در سراسر کشور بخشید و در ادامه و استمرار حرکت مردم تمامی سازمان‌های کشور با اعتصاب یکپارچه خود و شرکت در تظاهرات خیابانی در سقوط رژیم استبدادی مشارکت فعالانه جستند. همبستگی گسترده مردان و زنان از همه اقشار و جناح‌های مذهبی و سیاسی در این مبارزه به طرز چشمگیری تعیین‌کننده بود، و مخصوصاً زنان به شکل بارزی در تمامی صحنه‌های این جهاد بزرگ حضور فعال و گسترده‌ای داشتند، صحنه‌هایی از آن نوع که مادری را با کودکی در آغوش، شتابان به سوی میدان نبرد و لوله‌های مسلسل نشان می‌داد بیانگر سهم عمده و تعیین‌کننده این قشر بزرگ جامعه در مبارزه بود.

■ بهایی که ملت پرداخت

نهال انقلاب پس از یک سال و اندی مبارزه مستمر و پیگیر با باروری از خون بیش از شصت هزار شهید و صد هزار زخمی و معلول و با بر جای نهادن میلیاردها تومان خسارت مالی در میان فریادهای: «استقلال، آزادی، حکومت اسلامی» به ثمر نشست و این نهضت عظیم که با تکیه بر ایمان و وحدت و قاطعیت رهبری در مراحل حساس و هیجان‌آمیز نهضت و نیز فداکاری ملت به پیروزی رسید موفق به درهم کوبیدن تمام محاسبات و مناسبات و نهادهای امپریالیستی گردید که در نوع خود سرفصل جدیدی بر انقلابات گسترده مردمی در جهان شد.

۲۱ و ۲۲ بهمن سال یکهزار و سیصد و پنجاه و هفت روزهای فروریختن بنیاد شاهنشاهی شد و استبداد داخلی و سلطه خارجی متکی بر آن را درهم شکست و با این پیروزی بزرگ طلیعه حکومت اسلامی که خواست دیرینه مردم مسلمان بود نوید پیروزی نهایی را داد.

ملت ایران به طور یکپارچه و با شرکت مراجع تقلید و علمای اسلام و مقام رهبری در همه پرس‌پرسی جمهوری اسلامی تصمیم نهایی و قاطع خود را بر ایجاد نظام نوین جمهوری اسلامی اعلام کرد و با اکثریت ۹۸/۲٪ به نظام جمهوری اسلامی رای مثبت داد.

اکنون قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به عنوان بیانگر نهادها و مناسبات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه باید راهگشای تحکیم پایه‌های حکومت اسلامی و ارائه دهنده طرح نوین نظام حکومتی برویرانه‌های نظام طاغوتی قبلی گردد.